

SÈRIE 3

CRITERIS GENERALS

Pregunta 1

S'ha de desenvolupar una de les dues qüestions proposades.

La pregunta val 5 punts que es distribueixen de la següent manera:

3 per als continguts, i

2 per a la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs.

Avaluació dels continguts (3 punts):

No es tracta que l'examinand resolgui la qüestió amb respostes disperses sinó que elabori la seva resposta com un tema. Val a dir que si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte no indicat expressament en l'enunciat o el text proposat en una de les qüestions, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

Avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs (2 punts):

Es valorarà la claredat de l'escriptura, la pertinença de les idees i la capacitat d'establir relacions entre les diferents qüestions proposades.

Pregunta 2

S'ha de desenvolupar un dels dos comentaris proposats.

El comentari de text es podrà puntuar amb cinc punts, distribuïts de la següent manera:

3 per als continguts, i

2 per als aspectes metodològics del comentari.

Avaluació dels continguts (3 punts):

El comentari de l'examinand no cal que se centri exclusivament en els aspectes assenyalats en l'enunciat, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests aspectes que no es resolgui en el redactat no sumarà la puntuació que li correspon. Val a dir que si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, sense sobrepassar mai la puntuació de 3 punts.

Aspectes metodològics del comentari (2 punts):

Es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'examinand i, en general, els aspectes propis de la redacció. Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure les idees de forma argumentada, establir vincles amb altres elements de l'obra i demostrar els coneixements dels seus aspectes retòrics: mètrica, figures estilístiques, gèneres, etc.). No s'ha de valorar negativament una estructuració excessivament escolar (context, tema, estructura...). El que cal valorar negativament és que l'examinand prescindi de comentar el text i el prengui com a pretext per a una acumulació d'idees sense cap lligam amb el fragment proposat.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: fluïdesa, adequació del vocabulari, claredat en la redacció i puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar prou per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

Reducció per errors de llengua

- La reducció de nota ha de respondre a una valoració global dels errors comesos.
- Es restarà un punt de l'examen si hi ha errors greus d'ortografia, frases agramaticals, barbarismes flagrants, greus problemes de puntuació...
- Es restarà mig punt si conté menys errors greus (fins a quatre o cinc) o si els que hi ha no es consideren tan greus (dièresis, determinats usos dels relatius i dels pronoms febles, construccions dubtoses...). La suma de pocs errors greus i d'alguns errors lleus es penalitzarà amb un punt.
- Si els errors fossin molt greus o quantiosos, o impliquessin dificultats greus de comprensió, la reducció de la nota global podria arribar als dos punts.
- No es restarà de la puntuació si s'adverteixen errors atribuïbles a lapsus o per la presència de pocs errors lleus.
- Quan s'apliqui una reducció de la nota per alguns dels motius indicats, s'assenyalarà en l'espai destinat a tal efecte.

CRITERIS ESPECÍFICS

OPCIÓ A

[*La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda]

1 a.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats a l'enunciat; és a dir:

- Si comenta que Quimet és representant d'una masculinitat forta i primària, i que la relació amb Quimet està marcada per la passió sexual i l'establiment d'una dominació per part de Quimet, que de bon principi vol anul·lar la personalitat de Natàlia, cosa que es plasma ben clarament quan li canvia el nom (Colometa). La relació de dominació de Quimet envers Natàlia es manifesta en com la maltracta psicològicament sempre parlant de la "pobra Maria"; com la força a trencar la seva relació amb en Pere, el promès que tenia quan la va conèixer, i la renya quan li parla el dia que uns anys més tard el troba pel carrer; com li imposa la relació amb l'amo de la botiga on despatxa perquè està gelós; com la pessiga i la fa callar, i la fa jugar al joc d'acorrallar-la sota el llit i li pega si en surt; com la fa treballar en les reformes del pis mentre ell defuig la feina; i, sobretot, com li imposa la cria dels coloms a casa, que envaeix l'espai de la Natàlia, cosa que és una imposició de la seva voluntat, sense cap mena de sensibilitat per a ella, que es passa el dia netejant la porqueria dels coloms; com exerceix la violència verbal amb amenaces, o com el dia que diu que si no s'acaben els plors llançarà els fills pel balcó.
- Si comenta que Antoni, l'adrogue de les veges, és un personatge discret i suau, amb un caràcter dòcil, que a diferència de Quimet no té potència sexual (és "esguerrat del mig"); que Antoni salva la vida de Natàlia en cridar-la quan està decidida a suïcidar-se i matar els fills després de la guerra; que li dona feina a casa d'ell i posteriorment li proposa matrimoni, i d'aquesta manera proveeix per Natàlia i els seus fills i els proporciona estabilitat; que en el marc de la relació amb Antoni, Natàlia deixa de ser Colometa i passa a ser "la senyora Natàlia"; que la relació amb Antoni queda marcada pel fantasma del record de Quimet, mort a la guerra, el cos del qual no ha estat mai trobat; i que al final de la novel·la, gràcies a la relació amb Antoni, Natàlia passa a tenir un paper actiu en la seva vida, reflectida en l'episodi sexual final.

[Après moi, le déluge, de Lluïsa Cunillé]

1 b.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si demostra un coneixement suficient de l'argument de l'obra: l'acció té lloc en una habitació d'un hotel de luxe a Kinshasa, capital del Zaire, on un home de negocis que treballa en el comerç del coltan ha contractat els serveis d'una intèrpret. Després d'una conversa superficial i reticent sobre el passat de cadascun, l'home demana a la intèrpret que tradueixi la visita d'un ancià (un personatge que no apareix a escena; la seva presència es limita a una cadira buida). L'ancià, que parla a través de la intèrpret, demana a l'home de negocis que es faci càrrec del seu fill, li doni feina i se l'endugui del país; segons l'ancià, el seu fill va ser segrestat per les guerrilles, que el van subjectar a tota mena d'abusos i el van obligar a cometre actes execrables. Tota la conversa és un estira-i-arronsa entre l'ancià (la intèrpret) i l'home de negocis, que es resisteix a assumir la petició. Finalment, quan finalment l'home de negocis accepta que, efectivament, necessita el fill, ens assabentem que el noi és mort des de feia setze anys, quan tenia tres anys; el motiu de la visita de l'ancià era aconseguir que algú altre trobés a faltar el seu fill després de morir ell.
- Si comenta que en l'obra els africans no tenen veu pròpia: no només no apareixen en escena, sinó que la seva veu s'ha de vehicular a través d'una intèrpret occidental perquè els europeus l'entenguin; i que en l'obra el tràfic de coltan és la causa invisible per als consumidors occidentals d'una quantitat enorme de violència exercida contra poblacions locals a l'Àfrica, les traces de la qual són absents dels aparells que utilitzem els occidentals cada dia, des dels telèfons mòbils fins a la fibra òptica (i aquesta violència se'ns relata en l'obra mitjançant les intervencions dels personatges).
- Si comenta que per als colonitzadors occidentals l'única possibilitat de suportar aquestes condicions de violència és l'amnèsia: com diu la intèrpret, "si m'hagués de recordar de tot al final em tornaria boja". Aquesta desconexió els porta a una incapacitat d'establir relacions significatives amb ells mateixos i amb els altres.

[Campos de Castilla, d'Antonio Machado]

2 a.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, alguns dels aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si ofereix algunes claus d'interpretació del poema, com per exemple: la relació entre aquest poema i un element biogràfic crucial en Machado, la malaltia i mort de la seva dona Leonor (degeneració de la malaltia i esperança en el miracle d'una recuperació); o bé la temàtica de la Castella decadent de la Generació del 98 i la possibilitat de regeneració social, cultural i política; o bé la inevitabilitat de la decadència del cos i la mort, i l'esperança de fer perviure l'existència gràcies a una aposta ferma per la vida.
- Si analitza l'ús de símbols com l'arbre, la primavera, el riu, el camí, el mar i els altres elements naturals que hi apareixen, i com aquests símbols intervenen en la construcció del sentit del poema.
- Si explica que el poema és una silva, és a dir, un conjunt de versos heptasíl·labs i hendecasíl·labs (amb alguna excepció), que en general rimen alternament, i si para esment a aspectes com per exemple l'ús de l'adjectivació, les personalitzacions, les anàfores, etc.

Si l'alumne complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

[La casa de Bernarda Alba, de Federico García Lorca]

2 b.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si explica que el diàleg correspon a l'inici de l'acte, quan ja coneixem la relació clandestina entre Adela i Pepe el Romano (promès d'Angustias). En el fragment apareix la visita de Prudencia, una dona del poble de la mateixa classe que Bernarda; durant la conversa es comenta el compromís de matrimoni d'Angustias amb Pepe el Romano i tots els preparatius que han de dur a la petició de mà i a la celebració del matrimoni.
- Si analitza els diferents elements que apareixen com un mal averany en el text: el vessament de la sal, l'anell; aquests elements d'una banda reflecteixen el caràcter supersticiós de la societat de l'època, però alhora dintre l'obra actuen com una premonició del final tràgic que s'acosta tant per a Adela com per a Angustias.
- Si comenta aquest passatge en relació amb les convencions socials de l'època i el codi moral i la hipocresia imposats per Bernarda, i si esmenta com el text al·ludeix al canvi social i a les resistències a aquest canvi per part de tots els personatges de l'obra.
- Si descriu i relaciona amb els punts esmentats a l'enunciat el final tràgic de l'obra: el descobriment de la relació clandestina entre Adela, la filla petita de Bernarda, i Pepe el Romano, el promès d'Angustias; l'intent fallit de fugida d'Adela i el seu suïcidi tràgic, en pensar que el seu amant és mort. L'acció se succeeix en una nit plena d'intrigues, quan sembla que ningú no dorm: María Josefa, la mare de Bernarda, a qui tenen tancada per bogeria, surt al pati amb una ovella als braços i canta una cançó absurda però plena de veritats. Martirio, que també està desperta i expectant, perquè està secretament enamorada de Pepe el Romano, discuteix amb Adela just quan aquesta ve de veure el seu amant. Adela vol fugir, però Martirio desperta Bernarda i acusa la seva germana davant d'ella. Adela es rebel·la contra la mare i intenta fugir, però Bernarda pren una escopeta i dispara a Pepe, que fuig. Després de sentir el tret, però, Adela el creu mort i se suïcida. L'obra acaba amb Bernarda imposant de nou l'ordre: exigeix que es digui que Adela ha mort verge i que retornin tots al dol més estricte, la clausura i el silenci.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

OPCIÓ B

[*El Aleph*, de Jorge Luis Borges]

1 a.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand inclou a la seva resposta alguns dels següents punts:

- Si explica que, en general, els contes que conformen el volum són breus (“Los dos reyes y los dos laberintos”, “El muerto”), però que els contes que obren i tanquen el llibre (“El inmortal” i “El Aleph”) són més extensos.
- Si presenta els principals temes de d'obra i els il·lustra amb exemples: el laberint (“La escritura del dios”, “Los dos reyes y los dos laberintos”), l'infinit (“El Aleph”), el temps i l'eternitat (“El inmortal”, “La escritura del dios”), la relativitat i fragilitat del coneixement (“Los teólogos”), la identitat (“La casa de Asterión”), la responsabilitat individual i les seves conseqüències (“*Deutsches Requiem*”, “Emma Zunz”).
- Si explica que l'obra s'adscriu al gènere fantàstic perquè en els contes es trenquen les lleis de la realitat convencional i s'introdueixen elements impossibles en la vida quotidiana (“El Aleph”, “El Zahir”).
- Si esmenta algun dels recursos narratius recurrents: l'erudició fictícia (“Los teólogos”), les referències autobiogràfiques, veritables o fictícies (“El Aleph”), la narració en primera persona (“La otra muerte”), el motiu del manuscrit trobat (“El inmortal”), la recreació de mites clàssics (“La casa de Asterión”) o d'episodis històrics (“*Deutsches Requiem*”), etc.

[Retahílas, de Carmen Martín Gaité]

1 b.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si explica que Eulalia i Germán són tieta i nebot, els dos protagonistes de la novel·la. La trobada dels dos personatges ve motivada pel fet que ambdós van a vetllar l'àvia d'Eulalia, besàvia de Germán, que ha volgut anar a morir a l'antiga casa pairal d'un poble de Galícia, on Eulalia i el seu germà (pare de Germán) passaven tots els estius durant la infantesa. Durant la conversa entre la tieta i el nebot rememoren i fan balanç del passat, i una de les coses que justament Germán demana a Eulalia és per què el seu pare li va dir en sortir de casa per anar cap a Galícia a fer costat a la tieta, que ella decidís què s'havia de fer amb Juana. Aleshores Eulalia li explica que quan eren petits l'àvia havia afillat Juana i que, tot i indicar als dos germans que l'havien de tractar com una germana, sempre va exercir de criada, l'escarràs que tot i ser guapa, imaginativa i tenir caràcter de líder en els jocs infantils, havia quedat al marge de la complicitat entre els germans. Eulalia explica que a l'adolescència Juana era tan guapa que Germán se'n va enamorar i durant uns pocs estius fins i tot van arribar a intimar molt, però tot es va acabar. Juana ha quedat durant anys sola a la casa supervisant-la i gestionant el patrimoni, envellint encadenada a la propietat familiar, mentre els dos germans han tingut una vida pròpia, han gaudit de llibertat i d'una vida sentimental, etc. La gelosia que sentia pels dos germans quan eren petits reviu amb intensitat en el moment que, després d'haver estat sola fent companyia a la vella àvia, troba Eulalia i Germán fill abraçats en la foscor de la nit. És a dir, gaudint de la complicitat i l'estima mútues i desatenent les obligacions familiars de tenir cura de l'àvia i besàvia, com ha passat al llarg de tota la vida.

[*L'irradiador del port i les gavines*, de Joan Salvat-Papasseit]

2 a.

Els tres punts corresponents al contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, alguns dels aspectes especificats en la pregunta, és a dir:

- Si relaciona el tema del poema amb l'esperit avantguardista del llibre, que podem identificar, a nivell formal, en la disposició tipogràfica dels versos, i a nivell temàtic, en la presència d'un element futurista com el tramvia i la ubicació de l'escena en el context de la ciutat moderna.
- Si comenta l'escena del poema amb relació a l'atracció sexual del poeta per la noia, que no s'arriba a concretar per la fugacitat de les relacions a la gran ciutat, i la figura de la noia com a objecte sexual inaccessible. (Aquest és un tema ja tractat prèviament per Josep Carner a "La bella dama del tramvia", a *Auques i ventalls*, i prèviament per Charles Baudelaire a "À une passante"; no s'espera que l'estudiant identifiqui aquestes referències, però si ho fa se li valorarà especialment.)
- Si comenta la importància dels ulls i la mirada en el poema: per exemple, la relació entre mirada i seducció, el lloc comú dels ulls com la porta de l'ànima, el contrast entre els ulls inaccessibles i la resta del cos, altament sexualitzat pel poeta, o la posició de la dona com a objecte de la mirada de l'home.
- Si identifica i comenta alguns elements formals rellevants: la simplicitat del llenguatge, la irregularitat mètrica, la disposició tipogràfica dels versos, l'ús de les persones verbals, etc.

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

[Cròniques de la veritat oculta, de Pere Calders]

2 b.

Els tres punts corresponents a l'avaluació del contingut es poden assignar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat; és a dir:

- Si situa el fragment cap a la meitat del conte i és capaç de fer una síntesi coherent del relat: un home (el narrador protagonista) està viatjant en un autobús i comença una conversa amb un vell i un viatjant de comerç per tal compartir amb ells un fet insòlit de la seva vida. L'home explica que treballava com a agrimensor per a un terratinent, i cada dia feia el mateix desplaçament a cavall fins a un sector de la vall; cada vespre, tornant cap a la casa on l'esperava la seva esposa, sempre reconeixia els mateixos tres punts de referència. Un vespre, de tornada cap a casa, té un accident (es produeix una esllavissada i el seu cavall s'estimba) i ha de fer la resta del camí a peu i a les fosques. Delerós de retrobar-se amb la seva esposa, l'home veu com una estrella traça una ratlla de llum en el cel, i expressa el desig de trobar casa seva al primer revolt del camí. Aquest desig es compleix i el narrador, desconcertat, es reuneix amb l'esposa; però incapaç d'acceptar les possibles conseqüències d'aquesta alteració de les lleis de la realitat física, l'home decideix sortir un altre cop per acabar el camí fins al lloc on hauria de ser casa seva. Tanmateix, temerós de perdre l'equilibri de la seva vida, resol marxar a la ciutat per trobar consell i resoldre el seu dilema. Finalment, el vell de l'autobús li diu que ha de triar entre ser poeta (i acceptar els dons que proporciona el desig) o agrimensor (i adoptar una visió científica sobre la realitat).
- Si comenta que en el conte Calders estableix una relació entre realitat, ficció, percepció i desig que s'articula mitjançant l'oposició entre les figures del poeta i l'agrimensor. La mentalitat científica o tècnica de l'agrimensor el duu a percebre la realitat de manera unívoca, sense possibilitat de contradicció, a buscar explicacions racionals als esdeveniments de la vida i a donar més importància a l'estabilitat que al canvi. Per contra, el poeta és capaç d'acceptar l'imprevist i l'irracional, està predisposat a una percepció més àmplia de la realitat, veu la ficció com a creadora de mons, i està obert als canvis que pugui comportar la satisfacció del desig. En última instància, aquesta oposició entre poeta i agrimensor és irresoluble.
- Si esmenta que en el conte se suspenen les lleis físiques de la realitat i d'aquesta manera irromp el fantàstic mitjançant la presència de fets insòlits i imprevistos; aquesta és una característica de la narrativa de Pere Calders que també trobem a la resta de relats de *Cròniques de la veritat oculta*.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2022. Criteris d'avaluació

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.